

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

07.12.2020 saapunut lausuntopyyntö

LAUSUNTO MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖLLE KANSALLISEN VESIHUOLTOUUDISTUKSEN VISIOSTA JA SEN TOIMEENPANO- OHJELMAN LUONNOKSESTA

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää 07.12.2020 päivätyllä kirjeellään Keski-Suomen ELY-keskuksen lausuntoa kansallisen vesihuoltouudistuksen visiosta ja sen toimeenpano-ohjelman luonnoksesta.

Kansallisella vesihuoltouudistuksella etsitään ratkaisuja Suomen vesihuollon uudistamiseen ja toimintaympäristön muutosten ennakointiin. Tavoitteena on varmistaa kaikille vesihuoltolaitosten asiakkaille turvallinen ja laadukas vesihuolto. Samanaikaisesti tavoitteena on ottaa harppauksia kohti Suomen vesihuoltolaitosten ilmastoneutraaliutta ja resurssiviisautta. Uuden teknologian ja kiertotalouden avulla voidaan edistää näitä tavoitteita.

Uudistuksen toteuttamiseksi on laadittu visio ja toimeenpano-ohjelma, jossa on etsitty keinoja vesihuollon toimintavarmuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä toimialan uudistamiseksi. Vesihuoltouudistuksen visio ja toimeenpano-ohjelman luonnos on valmisteltu sidosryhmäyhteistyönä.

Keski-Suomen ELY esittää pyydettyinä lausuntona seuraavaa:

Kansalliseen vesihuoltouudistukseen kiinteästi liittyvä lainsäädäntöuudistus on mielestämme erityisen tärkeässä roolissa tulevassa uudistuksessa. Jo nyt on nähty, että monet suosituksiin perustuvat toimenpiteet eivät ole tulleet pitkälläkään aikavälillä toteutettua, vaikka toimenpiteet olisivatkin vesihuoltolaitokselle itselleen hyödyllisiä. Lainsäädäntöuudistus tulee suunnitella huolellisesti siten, että mahdollisuuksien mukaan samassa yhteydessä pystyttäisiin yhdenmukaistamaan eri lainsäädäntöjen ristiriitaisuuksia ja selventämään eri viranomaisten valvontavelvoitteita. Lisäksi on äärimmäisen tärkeää, että lainsäädäntö on yksiselitteinen ja huomioi valvonnassa toiminnan monipuolisuuden nykyistä selvemmin.

Pätevyysvaatimuksissa jo koulutuksessa on hyvin huomioitu vesilaitoshenkilökunta. Lisäksi on erinomaista, että pätevoittämiskoulutusten osalta on suunniteltu osallistettavan myös oppilaitokset. Jatkossa tulisi huomioida toimintaympäristön muutosten mukanaan tuomat haasteet myös valvontapuolelle. Osaamisen kehittämisen ja jatkuvan oppimisen mahdollistaminen tulee varmistaa myös eri valvontaviranomaisissa.

Neuvontapalvelun kohdalla mainitaan, että vesihuoltolaitoksia auditoidaan ELYjen ja ympäristöterveydenhuollon yksiköiden kanssa yhteistyössä. Auditointi ei liene oikea termi tässä yhteydessä käytettäväksi, ellei tässä olla muodostamassa kokonaan uutta toimintatapaa valvontaviranomaisille. Pikemminkin olisi tarve entisestään kehittää neuvonta- ja ohjauspalveluita. Lisäksi tulisi edelleen vahvistaa viranomaisten välistä yhteistyötä valvontakäyntien osalta. Tästä meillä onkin jo hyviä kokemuksia Keski-Suomen ELYssä, jonka alueella vesihuoltolain mukaisilla valvontakäynneillä on ollut mukana kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisen edustus. Olisiko tarpeen myös kannustaa vesihuoltolaitoksia keskinäisiin ristiin auditointeihin?

Digitalisaation osalta kannattaisi ottaa huomioon eri tahojen tarpeet. Pitäisi pyrkiä välttämään moninkertaista ja päällekkäistä tiedonkeruuta. Etenkin tulisi huomioida, että kerättäisiin vain oleellista tietoa, helposti käytettäviin tietojärjestelmiin, joista se olisi hyödynnettävissä mahdollisimman monille tahoille.

Vesihuoltouudistuksen toimenpiteitä suunniteltaessa on etenkin varmistettava viranomaisresurssien riittävyys, jotta konkreettisia toimenpiteitä todella voidaan tehdä. Tämä tarkoittaa lisäresursointia ELY-keskusten vesihuoltosektorille, sillä henkilöstöresurssit ovat useassa ELYssä jo nykyisellekin työmäärälle riittämättömät.

Keski-Suomen ELY haluaa olla jatkossakin eturintamassa vesihuoltouudistuksen eteenpäin viemisessä ja kehittämässä alueellista vesihuoltoa uudistusten tavoitteiden mukaisesti.

Johtaja

Kari Lehtinen

Vesitalousasiantuntija

Piia Kepanen